

lat, nemáme už čas, abychom o něm vyšťourali další informace, takže to postavíme na jeho nadějném spojení s Randem, na jeho členství ve správní radě První americké finanční, na jeho radách prezidentovi a tak dále.“

Příhoda se ve svém pokoji díval na televizi. Prezidentův projev při obědě Finančního institutu přenášelo hned několik stanic najednou; na zbývajících kanálech dávali rodinné soutěže a dobrodružné příběhy pro děti. Příhoda v pokoji i poobědval a zrovna začal klimbat, když mu zavolala Randova sekretářka.

„Právě telefonovali z televizního pořadu VEČERNÍ DEBATA,“ ohlásila mu vzrušeně, „a chtějí, abyste vystoupil dnes večer ve vysílání. Omlouvají se, že vám to oznamují tak narychlo, ale právě se dověděli, že viceprezident nebude moct přijít a diskutovat o prezidentově projevu. Pan Rand je nemocný, takže se pochopitelně taky nemůže dostavit, ale naznačil, že vy – finančník, který udělal tak skvělý dojem na prezidenta – byste možná byl ochoten přijít místo něj.“

Příhoda si nedokázal představit, co to obnáší vystupovat v televizi. Rád by se viděl zmenšený na obrazovce; rád by se stal obrázkem a pobyl chvíli uvnitř přístroje.

Sekretářka vyčkávala u telefonu.

„Nic proti tomu nemám,“ řekl Příhoda. „Co budu muset udělat?“

„Vy nemusíte dělat vůbec nic, pane,“ ujistila ho celá šťastná. „Produkční si vás tu včas vyzvedne. Je to živé vysílání, takže tam musíte být půl hodiny před začátkem. Budete dnes největší atrakcí VEČERNÍ DEBATY. Hned jim to zavolám; budou mít radost, že jste to přijal.“

Příhoda si opět zapnul televizor. Přemítal, jestli se člověk změní, předtím než se objeví na obrazovce, nebo až potom. A změní se napořád, nebo jen na dobu vysílání? O kterou část sama sebe bude chudší, až pořad skončí? Nebudou nakonec po skončení pořadu Příhodové dva: jeden, který televizi sleduje, a druhý, který v ní vystupuje?

V podvečer navštívil Příhodu produkční pořadu VEČERNÍ DEBATA – pomenší muž v tmavém obleku. Produkční vysvětloval, že prezidentův projev zvýšil zájem o situaci národního hospodářství. „... a protože viceprezident v dnešní debatě vystoupit nemůže,“ pokračoval produkční, „bude nám velkou ctí, když našim divákům vyložíte, o co v ekonomice této země přesně jde. Když je někdo v tak důvěrném vztahu k prezidentovi jako vy, je jistě tím pravým, kdo může lidu této země poskytnout vysvětlení. Během pořadu můžete vystupovat naprosto

otevřeně. Dokud budete mluvit, moderátor vás nebude přerušovat, a pokud bude chtít něco říct, naznačí vám to tak, že si ukazováčkem levé ruky pohladí levé obočí. Bude to znamenat, že chce buď položit další otázku, nebo zdůraznit to, co jste právě řekl.“

„Chápu,“ přikývl Příhoda.

„Pokud jste připraven, pane, můžeme vyrazit. Maskér s vámi ani nebude mít moc práce.“ Produkční se usmál. „Moderátor by se s vámi mimochodem rád ještě před začátkem pořadu seznámil.“

V obrovité limuzíně, kterou pro něj poslala televizní společnost, byly zamontované dva malé televizní přijímače. Když projížděli po Park Avenue, Příhoda se zeptal, zdali by bylo možné jeden z televizorů pustit. V tichosti pak s produkčním sledovali vysílání.

Interiér studia vypadal úplně stejně jako všechna studia, která kdy Příhoda viděl v televizi. Bez otálení ho odvedli do přilehlé velké kanceláře a tam mu nabídli sklenku alkoholu, kterou odmítl; dostal místo ní šálek kávy. Pak se objevil moderátor pořadu. Příhoda ho okamžitě poznal; mnohokrát ho ve VEČERNÍ DEBATĚ viděl, přestože diskusní pořady neměl nijak zvlášť v lásce.

Zatímco k němu moderátor bez přestávky mluvil, Příhoda přemítal, co se bude dít dál a kdy ho konečně začnou uzpůsobovat pro televizi. Moderátor konečně zmlkl a přihnul se produkční s maskérem. Příhoda se posadil před zrcadlo a muž mu nanesl na obličej tenkou vrstvu nahnědlého pudru. „Vystupujete v televizi často?“ zeptal se maskér.

„Ne,“ odpověděl Příhoda, „ale hodně ji sleduju.“

Maskér i produkční se zdvořile uchichtli. „Hotovo,“ prohlásil maskér, přikývl a zaklapl svůj kufřík. „Zlomte vaz, pane.“ Otočil se a odešel.

Příhoda čekal v místnosti vedle studia. V rohu běžel veliký, hranatý televizor. Příhoda se díval, jak moderátor přichází a zahajuje pořad. Diváci tleskali; moderátor se zasmál. Po scéně se tiše pohybovaly rozměrné kamery s ostře trčícími rypáky. Ozvala se hudba a na obrazovce se mihl rozesmátý kapelník.

Příhoda užasl nad tím, že televize dokáže snímat sama sebe; kamery snímaly vlastní obraz a tím, jak se dívaly před sebe, přenášely pořad do televize. Tento autoportrét byl přenášen na televizní obrazovky umístěné proti pódiu, kde ho bedlivě sledovalo publikum ve studiu. Ze všech mnohotvárných věcí na celém světě – stromů, trávy, květin, telefonů, rádií i výtahů – jedině televize je

schopna sama své vlastní podobě, jež není pevná ani te-
kutá, neustále nastavovat zrcadlo.

Náhle vstoupil produkční a gestem Příhodovi nazna-
čil, aby ho následoval. Vyšli ze dveří a pokračovali dál,
skryti za tlustým závěsem. Příhoda slyšel, jak moderátor
ohlašuje jeho jméno. Pak produkční ustoupil a Příhoda
se ocitl uprostřed soustředěné záře reflektorů. Před se-
bou uviděl publikum; na rozdíl od záběrů, jenž znal z te-
levize, tady nedokázal rozeznat v davu konkrétní obliče-
je. Na malém, čtvercovém pódiu stály tři veliké kamery;
napravo, u stolečku potaženého kůží seděl moderátor.
Nadšeně Příhodu přivítal, úslužně povstal a představil
ho; publikum hlasitě zatleskalo. Ve snaze napodobit
to, co tolikrát sám viděl na obrazovce, zamířil Příhoda
k prázdné židli u stolu. Posadil se a moderátor také. Ka-
meramani kolem nich tiše kroužili s kamerami. Mode-
rátor se naklonil přes stůl k Příhodovi.

Tváří v tvář kamerám a publiku, jež teď nebylo v pří-
tmí studia prakticky ani vidět, se Příhoda plně odevzdal
osudu a čekal, co se bude dít dál. Byl prost jakýchkoliv
úvah, plně zaujat situací, ale přece jen trochu nad věcí.
Kamery snímaly obraz jeho těla, nahrávaly každý jeho
pohyb a nehlučně je přenášely na miliony televizních
obrazovek rozesetých po celém světě – do kanceláří, aut,

lodí, letadel, obývacích pokojů i ložnic. Mohlo se na něj dívat víc lidí, než s kolika by se dokázal za celý život seznámit – lidí, kteří by se s ním jinak nikdy nepotkali. Ti, kteří se na něj teď dívali, nevěděli, koho před sebou ve skutečnosti mají; jak by také mohli, když se s ním nikdy nesetkali? Televize zachycuje jen lidi, jak vypadají; oloupává z lidských těl jejich obraz tak dlouho, dokud se nedostane do očních důlků diváků, kde bez naděje na záchranu mizí. Před kamerami s třemi objektivy, které na něho mířily jako choboty, se Příhoda stával jen obrázkem určeným milionům skutečných lidí. Ti se nikdy nedozvědí, jaký Příhoda vlastně je, jelikož televize nedokáže přenášet myšlení. A pro něj samotného existovali diváci jen jako představa vytvořená v jeho hlavě jeho fantazií. Nikdy se nedozví, jací doopravdy jsou, protože se s nimi nikdy nesetká, a nikdy se nedozví, co si oni ve skutečnosti myslí.

Příhoda slyšel moderátora: „Je pro naši televizní společnost velkou ctí, že může dnes ve studiu přivítat pana Davida Záhrabníka, a potěší to, doufám, i čtyřicet milionů diváků, kteří každý večer sledují pořad VEČERNÍ DEBATA. Jsme vám, pane Záhrabníku, zvláště vděční za to, že jste byl ochoten zaujmout místo pana viceprezidenta, kterému naléhavé záležitosti zabránily, aby tu dnes byl s námi.“ Mo-

derátor se na okamžik odmlčel. Ve studiu se rozhostilo ticho. „Zeptám se vás zcela otevřeně, pane Záhřebníku. Souhlasíte s prezidentovým názorem na naši ekonomiku?“

„S kterým názorem?“ zeptal se Příhoda.

Moderátor se zasvěceně usmál. „S názorem, ježž dnes prezident přednesl při svém zásadním projevu na schůzi amerického Finančního institutu. Před vystoupením se prezident, kromě jiných poradců, radil i s vámi...“

„Ano...?“ podivil se Příhoda.

„Chci říct, že...“ Moderátor zaváhal a podíval se do svých poznámek. „No... dám vám jeden takový příklad: Prezident přirovnal ekonomiku této země k zahradě a naznačil, že po období neúrody musí zákonitě následovat období růstu...“

„Vyznám se v zahradě velmi dobře,“ odpověděl Příhoda pevně. „Pracoval jsem v ní celý život. Je to dobrá a zdravá zahrada. Stromy jsou v ní zdravé, stejně jako keře a květiny – pokud je ovšem v pravý čas prořezáváte a zaléváte. Zahrada vyžaduje hodně péče. Souhlasím s prezidentem: až přijde pravý čas, všechno v té zahradě vyroste. A pořád ještě je v ní dost místa na nové stromy a nové květiny nejrůznějších druhů.“

Část publika propukla v ovace, část začala pískat. Příhoda se podíval na televizor, který stál po jeho pravici,

a uviděl nejprve přes celou obrazovku svůj vlastní obličej. Pak následovaly záběry na několik tváří z publika – zcela zjevně jeho vystoupení schvalovaly; jiné byly zcela zřejmě rozhněvané. Na obrazovku znovu skočil obličej moderátora a Příhoda odtrhl pohled od televize a zadíval se na něj.

„Tedy, pane Záhrabníku,“ prohlásil moderátor, „to jste řekl opravdu velmi pěkně a myslím, že jste potěšil především ty z nás, kteří si nelibují v neustálém stýskání ani nemají potěšení z pochmurných předpovědí! Aby to ale bylo všem zcela jasné, pane Záhrabníku. Jste tedy toho názoru, že zpomalení ekonomiky, pokles na burze, vzrůst nezaměstnanosti... to všechno je podle vašeho přesvědčení jen další fáze, další – aby se tak řeklo – roční období v naší zahrádce...“ moderátor se odmlčel.

„V zahradě pořád všechno roste...,“ ujal se slova Příhoda, „ale předtím to musí uschnout; stromy musí shodit staré listí, aby mohlo vyrůst nové a aby kmeny zesílily, zpevnily se a povyrostly. Některé stromy umírají, ale místo nich vyraší mladé. Zahrada potřebuje hodně péče. Když má ale člověk svou zahrádku rád, nehledí na námahu a umí čekat. Až nastane to správné roční období, zaručeně ji uvidí v plném květu.“

Příhodova poslední slova částečně zanikla ve vzrušeném šumění publika. Hráči kapely, která seděla za Pří-

hodou, sáhli po nástrojích; pár lidí začalo nahlas obdivně vykřikovat. Příhoda se zadíval na obrazovku vedle sebe a uviděl svůj vlastní obličej s očima stočenýma do strany. Moderátor zvedl ruku, aby publikum utišil, ale potlesk narušovaný jen několika osamělými projevy nespokojenosti neumlkal. Moderátor vstal, dovedl Příhodu doprostřed jeviště a tam ho obřadně objal. Potlesk se změnil v ovace. Příhoda nejistě postával. Když hluk polevil, moderátor vzal Příhodu za ruku a prohlásil: „Děkuji vám, pane Záhrabníku, děkuji. Váš přístup k životu tahle země potřebuje. Doufám, že jste předzvěstí jara přicházejícího do našeho hospodářství. Ještě jednou děkuji panu Davidu Záhrabníkovi – finančníkovi, poradci prezidenta a opravdovému státníkovi!“

Dovedl Příhodu zpátky k závěsu, kde mu důvěrně stiskl ruku i produkční. „Byl jste skvělý, pane, prostě skvělý!“ rozplýval se produkční. „Dělám tenhle pořad už tři roky, ale něco takového tady nepamatuju! Můžu vám říct, že šéfa to opravdu nadchlo. Bylo to skvělé, vážně skvělé!“ Vedl Příhodu do zadní části studia. Několik zaměstnanců jim vřele mávalo, jiní se odvraceli.

Thomas Franklin povečeřel s manželkou a dětmi a pak zalezl do studovny, aby ještě chvíli pracoval. Ne-